

Fiskeridirektoratet

Postboks 185 Sentrum
5804 Bergen

DERES REF.: 24/12778
VÅR REF.: 340435

DATO: 4. april 2025

Høring av forslag til krav om risikoreduserende tiltak mot kjønnsmodning og gyting i merd

1 Innledning

Advokatforeningens tillitsvalgte advokater utfører et omfattende frivillig og ulønnet arbeid for å ivareta rettsstaten, rettssikkerheten og menneskerettighetene. En del av dette arbeidet består i å utarbeide høringsuttalelser.

Advokatforeningens høringsarbeid er organisert i 29 lovutvalg, oppdelt etter særskilte rettsområder og rettslige interesseområder. Om lag hundre høringsuttalelser utarbeides av Advokatforeningens tillitsvalgte advokater hvert år.

Alle våre høringsuttalelser er forfattet av advokater med ekspertise innenfor det rettsområdet som lovforslaget gjelder. En ekspertise som ikke er hentet kun fra juridisk teori, men fra advokatenes praktiske erfaring med å bistå sine klienter – i den norske rettsstatens hverdag. Denne høringsuttalelsen er skrevet ut fra Advokatforeningens ønske om å bidra til gode lovgivningsprosesser, og gode lover.

2 Sakens bakgrunn

Vi viser til høringen av forslag til krav om risikoreduserende tiltak mot kjønnsmodning og gyting ved torskeoppdrett, publisert den 21. februar 2025 på Fiskeridirektoratets nettside, med høringsfrist den 4. april 2025.

Høringen gjelder endringer i akvakulturdriftsforskriften og forskrift om reaksjoner, sanksjoner med mer ved overtredelse av akvakulturloven. Forslaget innebærer at torskeoppdrettere blir ilagt plikter gjennom forskrifter hvor målet er å unngå at oppdrettstorsken gyter i merdene og at det dermed kan skje en genetisk innblanding med viltlevende torsk.

Denne høringsuttalelsen er i hovedsak utarbeidet av Advokatforeningens lovutvalg for fangst, fiskeri og havbruk. Lovutvalget består av Gerd Aaland Fagerli (leder), Thomas Andreassen, Kenneth Mikkelsen, Erik Staurset Andresen og Ask Økland, som alle har lang erfaring og god kompetanse innenfor det aktuelle rettsområdet.

3 Kommentarer til høringsnotatet

3.1 Bakgrunn

Fiskeridirektoratet skriver at forslaget innebærer krav om å hindre gyting, overvåke kjønnsmodning og sikre nødvendig utslakting før gyting, slik at de ville torskbestandene ikke utsettes for negativ påvirkning.

Advokatforeningen er enig i at det er viktig å ha regler som hindrer at ville torskbestander utsettes for negativ påvirkning. Utfordringen ligger i at kunnskapsgrunnlaget for oppdrett av torsk er et helt annet enn for laks og ørret. Det innebærer en risiko for at reglene for torsk ikke treffer like godt som for laks og ørret hvor erfaringene og kunnskapen er en helt annen.

3.2 Tiltak for å hindre gyting i merd

Under dette punktet i høringsnotatet beskrives en rekke tiltak som etter Fiskeridirektoratets syn ikke virker godt nok for å hindre gyting i merd. Det gjelder blant annet lysstyring, gonadosomatisk index (GSI), bruk av ultralyd, produksjon av «all-female» og triploidisering (ikke godkjent av dyrevelferdshensyn og foreslått forbudt i dyrevelferdsmeldingen).

Det eneste tiltaket som Fiskeridirektoratet mener fungerer for å avdekke hvorvidt torsk i merd er i ferd med å bli kjønnsmoden, er en visuell vurdering av gonader. Videre skriver Fiskeridirektoratet at overvåking og vurdering av modningsstatus kreves at det tas representativt uttak av fisk fra den enkelte produksjonsenhet.

Advokatforeningen savner en vurdering av hva som er et representativt uttak. Videre oppfatter Advokatforeningen metoden dit hen at for å få til en visuell vurdering av gonadene, må fisken tas livet av da gonadene befinner seg inne i fisken. Hvordan det stiller seg i forhold til reglene for fiskevelferd, er ikke utredet i høringsnotatet. Det mener Advokatforeningen er en svakhet ved høringsnotatet – særlig hvis regelverket innebærer å ta livet av en mengde fisk over tid for å få til et «representativt» uttak.

Videre forstår Advokatforeningen at en visuell vurdering av gonadene, kun er et verktøy/en metode for å avdekke om torsken er i ferd med å bli kjønnsmoden. Det faktiske tiltaket blir å slakte ut torsken før den blir kjønnsmoden.

3.3 Gjeldende rett

Fiskeridirektoratet opplyser at de per i dag fatter en rekke enkeltvedtak/pålegg til torskeoppdrettere om overvåking og eventuelt utslakting. Advokatforeningen er enig med Fiskeridirektoratet at det er en fordel med en nærmere forskriftsregulering – ikke minst for å sikre forutsigbarhet for næringen og enhetlig forvaltning langs kysten.

3.4 Forslaget

Fiskeridirektoratet skriver under dette punktet at det er for tidlig å innføre krav til konkrete metoder eller tiltak, og at direktoratet derfor fremmer forslag om at plikten til å hindre gyting i produksjonsenheten blir stilt gjennom en dynamisk bestemmelse med få detaljkrav.

I det konkrete forslaget til ny § 36 i akvakulturdriftsforskriften, med overskriften «Plikt til å forebygge og hindre gyting», er det i tredje ledd kun angitt en metode for overvåking av kjønnsmodning, nemlig visuell vurdering av fiskens gonader. I § 36 første ledd tredje punktum står det videre at dersom modningsstatus er

nært forestående, skal innehaver gjennomføre utslakting. Advokatforeningen mener derfor at forslaget som er fremmet, ikke er en dynamisk bestemmelse med få detaljkrav. § 36 angir kun *ett* verktøy for overvåking (visuell vurdering av gonader) og *ett* virkemiddel for å hindre gyting i merd, nemlig utslakting.

I forlengelsen av det stiller Advokatforeningen spørsmål ved hvorfor det innføres et krav til risikovurderingen i § 36 annet ledd. Dette så lenge valgfriheten knyttet til metode/verktøy og tiltak er fraværende. I så måte skiller forslaget til ny § 36 seg fra bestemmelsen i § 37 om plikt til å forebygge og begrense rømming hvor valgfriheten med hensyn til metode og ulike tiltak er en helt annen. Bestemmelsen burde inneholde en teknologinøytral åpning for å stimulere til alternativ teknologi som kan hindre konsekvensen av kjønnsmodning, eksempelvis gjennom at produksjonsteknologien kan samle opp eventuelle egg som gytes i anlegget.

Advokatforeningen mener videre at det ikke har noe hensikt i § 36 første ledd å innføre en plikt til å størst mulig grad begrense kjønnsmodningen. Dette når Fiskeridirektoratet skriver innledningsvis i høringsnotatet at lysstyring ikke har noe for seg. Det er da vanskelig å forstå hvilke andre virkemiddel torskeoppdretter p.t. har til å ivareta en slik plikt.

Advokatforeningen er enig i at det er fornuftig å innføre et krav om at beredskapsplanen skal inneholde en plan om forsert utslakting dersom kjønnsmodning avdekkes tidligere enn planlagt utslaktningsdato.

Fiskeridirektoratet skriver at av kontrollhensyn er forslaget om krav til dokumentasjon av kjønnsmodningsstatus sentralt. Krav til dokumentasjon er tatt inn i § 36 siste ledd. Advokatforeningen mener at hva som ligger i kravet til dokumentasjon kunne vært presisert nærmere i forskriften. Slik det er formulert nå, vil det bli diskusjon om hva som er «nødvendig», jf. også innspillene over om hva som er et representativt uttak og hensynet til fiskevelferd.

Advokatforeningen mener at forslaget ikke kan gjelde alle typer produksjonseenheter. Hvis det er tale om lukkede enheter i sjø, antas risikoen for genetisk sammenblanding med villtorsk å være redusert på en slik måte at den med dagens kunnskapsgrunnlag bør kunne være akseptabel.

I lys av ovennevnte bør det også utvises forsiktighet med å ilegge overtredelsesgebyr for ethvert brudd på § 36 slik den er foreslått nå.

3.5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Under dette punktet savner Advokatforeningen en vurdering av kostnadene for en torskeoppdretter ved en forsert utslakting. Krav om utslakt er svært inngripende og kan skape store utfordringer for en industri som fortsatt er i startgroen. De økonomiske konsekvensene for næringsaktørene burde vært nærmere utdypet.

4 Avslutning

Advokatforeningen er enig i at krav for å hindre kjønnsmodning og gyting ved torskeoppdrett i merd, bør forskriftsfestes. Med det kunnskapsgrunnlaget som finnes i dag, bør den foreslåtte bestemmelsen i § 36 forenkles. Da det kun er én metode og ett virkemiddel som per i dag virker ifølge Fiskeridirektoratet, bør ikke bestemmelsen gi inntrykk av noe annet. Når kunnskapsgrunnlaget endrer seg, kan bestemmelsen endres.

Videre bør dokumentasjonskravene knyttet til overvåkingen spesifiseres. Det bør også sies noe om hva som er et representativt uttak for avlivning og visuell inspeksjon av gonadene. Videre bør hensynet til dyrevelferd belyses.

Advokatforeningen mener at forslaget ikke kan gjelde alle typer produksjonsenheter dersom produksjonsenheterne kan samle opp eller på annen måte hindre utslipp av egg etter gyting i anlegget. Hvis egg ikke slippes ut i frie vannmasser, antas risikoen for genetisk sammenblanding med villtorsk å være fraværende. Advokatforeningen mener at en slik regel må utformes på en teknologinøytral måte for å stimulere til at næringen kan finne de beste og mest egnede løsningene.

Vennlig hilsen

Siri Teigum
leder

Merete Smith
generalsekretær